

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.
 Fiókkiadóhivatalok: Zomborban: Gombos F. Berta dohány-
 tözsdéjében. Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedésé-
 ben. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson:
 Rosenberg A. cégnél.
Politikai lap.

Alapította:
LATINOVITS PÁL.
 Felelős szerkesztő:
PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:
 Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K
 Tanítónak, aljegyzőnek, írkoknak, földműveseknek és szeré-
 nyebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 8 kor. félfévre 4 kor.
 negyedévre 2 kor.
Megjelenik hetenként.

A kartell.

Nemzetgazdasági életünknek régi rákfenéje, átka a kartell. Minden közgazdasági bajnak, veszedelemnek ez az ősforrása. Mesterséges árdrágítás, élelmicikkek és egyéb áruk hiánya ennek köszönheti létét. Amíg a kereskedelem, ipar, gazdaság terén általános pangás, forgalmi benuulás jelei mutatkoznak, addig a kartell virágzik, garázdálkodik. Ez a jeles találmány most éli fénykorát. Titkos szövetezések önző érdekcsoportok most, a véres háború idejében kapaszkodnak belé leginkább és hullatják feneketlen zsebeikbe az azon dusan termő aranyakat. Hogy mit művel a kartell, megdöbentő jellemzéseül ideiktatjuk egy ujvidéki kereskedőnek az *Ujvidéki Hirlapban* megjelent eme nyilatkozatát:

»A kartell az, amely az előre fizetett cukor árát hónapok után kamat nélkül adja vissza a kereskedőnek, hogy a rendeltetést nincs módjában effektuálni. A kartell a rendes süveg és kockacukor helyét kivételes grácia gyanánt a csekélyebb értékű kristály cukrot szózza a kereskedő nyakába száz perccel drágábban, mint a hogy külföldre eladják.

A kartellnak köszönhetjük azt is, hogy a sajt ára enormis módon emelkedett, mert Svájjal szemben sem teljesíti vállalt kötelezettségeit, aminek retorziójaként a svájci szövetség tanács a sajtra kiviteli tilalmat állított és ezzel Magyarországon 30—50 százalékos áremelést idézett elő.

Az ujvidéki kereskedők valóságos detektív hajszát indítanak egy-egy vagon cukorért s hat hónap óta ugyszóvíván folyton uton vannak, hogy bármi áron, bármely uton cukrot szerezzenek a közönség számára. A közönség pedig nem ismeri az ország leghatalmasabb kartelljének ezt a szerepét. Egy ujvidéki kereskedő előzetes bejelentés és aláírt kérések után július hónapban befizetett 10.000 koronát egy vagon cukorért. Augusztus 8-án többszöri sürgönyváltás után levelet kap a kartellról, hogy a gyár utasított az azonnali effektuálásra. Augusztus 24-ig cukor vagy értesítés a kereskedőhöz nem érkezett. Többszöri lázas távirati sürgetésre végre jött a válasz, hogy még ma sincs hire hamva a cukornak.

A kormány adhat ki okos, talpraesett, alapos szakszerűségű rendeleteket az áruforgalom normális lebonyolítására, a tisztesség árak biztosítására, — minden jó szándéka írott malaszt marad, míg a kartell tág köpenyegében visszaélést visszaélésre halmoznak.

A kormány ragadja egyszer üstökön a nagybankokat, nagyvállalkozókat is, s magyarázza meg nekik alaposan, hogy a kartell erkölcsstelen és a mai viszonyok közt hazafiatalan intézmény.

Bács megye gabonatermése.

Lapunk augusztus 6-iki számában, amelyben a bácskai gazdatiszadsadalom vezetőinek jelentéseit közöltük, rámutattunk arra, hogy a gazdasági tudósítói intézmény nem áll feladata magaslátán, mert olyan tudósításokat küld a miniszteriumnak, melyek nem fedik a valóságot.

A földművelési kormány lapunk eme közléséről és munkatársaink termésbecslési jelentéseiről tudomást szerzett s ennek nyomán új alapon szerezte be a becslési adatokat. A gazdasági tudósítókön kívül a gazdasági felügyelőket és a községi előjáróságokat hívta fel jelentéstételre s azokat avatottabb intézkedésekre utasította. A

földművelési kormány hivatalos kommunikéjében hangsúlyozza, hogy a holdak számának és a termés mennyiségének megállapítása körüli adatok azért voltak hiányosak, mert igen sokan *nem küldték vissza a kérdőíveket* s e miatt a hiányzó adatokat az előző évekkel pótolták.

A miniszter a központi statisztikai hivatalt a revízió megleteleire utasította. A felülvizsgálat megőrlését s most már hű képét látjuk a bács megyei termés állapotának.

A terméseredmény a legutóbbi hivatalos becslés, illetve megállapítás szerint a következő:

Buza. Bevetett terület 454367 katasztrális hold. Termett 3,213,127 métermázsza. *Tavaly* 2,515,823 mm. termett.

Rozs. Bevetett terület 19,913 kat. hold. Termett 133,081 mm. *Tavaly* 152,939 mm. termett.

Árpa. Bevetett terület 49,186 kat. hold. Termett 350,079 mm. *Tavaly* 385,633 mmázsza termett.

Zab. Bevetett terület 200,478 kat. hold. Termett 1,552,092. mm. *Tavaly* 1,726,678 mm. termett.

Tengeri. Bevetett terület 509,633 kat. hold. Termett 6,314,352 mm. *Tavaly* 7,359,357 mm. termett.

Burgonya. Bevetett terület 22,100 kat. hold. Termett 1,30,523 mm. *Tavaly* 1,096,790 mmázsza termett.

Cukorrépa. Bevetett terület 8,779 kat. hold. Termett 1,180,424 mm. *Tavaly* 2,694,240 mm. termett.

Széchenyi főszolgabíró nyugdíjazása.

Dr. *Széchenyi* Tamás, a zsabylai járás főszolgabírója idestova 1 esztendeje, hogy megrongált egészségének helyreállítására szabadságon van.

Minthogy a főszolgabíró egészségi állapota nem javult annyira, hogy hivatalát azzal az odaadással és buzgalommal vezethetné, mely az ő köztevékenységét jellemzi, a napokban — mint értesülünk — beadta nyugdíjaztatása iránti kérvényét.

Dr. *Széchenyi* Tamás a főszolgabírói karnak egyik legképzettebb és legbuzgóbb tagja. Tevékenységéhez az eredményeknek és sikereknek hosszú láncolata fűződik. Amíg a kulai járás élén állott, az ottani közigazgatást mintaszerűvé fejlesztette. A haladás iránt érzékkel bíró községi jegyzőivel céltudatosan valósította meg azokat a terveket, melyek a járás közérdekeit megerősíteni, előbbrevinni hivatvák.

Amikor nagy érdekek azt kívánták, hogy dr. *Széchenyi* a zsabylai járás élére kerüljön, a főszolgabíróra igen nehéz feladat hárult. Összhangba kellett hoznia a magyarság nagy eszméit a nemzetiségek sajtóságaival. És ezt a feladatot *Széchenyi* Tamás derekasan, sikeresen oldotta meg. A nemzetiségek, akik idegenkedéssel fogadták a főszolgabírót, rövid idő alatt megszerették és köztisztelettel öveztek. A vármegye pedig hivatalos működésének eredményeivel teljesen meg volt elégedve.

Az emberekkel való érintkezésében szeretetreméltó, előzékeny, finom modoru volt. Ez is hozzájárul ahoz, hogy végleges távozását a zsabylaiak sajnálattal fogják tudomásul venni.

A cukorárak Bács megyében.

A kormány e hó 23-án kiadott 3465 sz. rendeletével szabályozta a cukor forgalombahozatalát és megállapította az ország egyes vidékein a legmagasabb árak.

Bács megyében a maximális árak a következők:

Ada 99.25 K, Apatin 99.20 K, Bács 99.55 K, Bácsfeketehegy 98.80 K, Bácsszentiván 99.05 K, Baja 98.85 K, Bajmok 98.60 K, Bácsalmás 98.60 K, Bácsordas 99 — K, Bezdán 99.20 K, Bácskossuthfalva 98.95 K, Bácsföldvár 99.70 K, Cserevenka 99.25 K, Csonoplya 99.20 K, Csátalja 99.20 K, Csantavér 98.80 K, Gombos 99.20 K, Gádor 99.50 K, Hódcság 99.40 K, Jánoshalma 98.60 K, Kisszállás 98.15 K, Kula 96.10 K, Kerény 99.25 K, Magyararkaniza 98.90 K, Monostorszeg 98.50 K, Óbecse 99.55 K, Ófűtök 98.60 K, Ókér 99.05 K, Órszállás 99.25 K, Pacsér 98.95 K, Palánka 99.60 K, Szabadka 98.45 K, Szenttamás 99.50 K, Szilberek 99.30 K, Titel 100.05 K, Temezin 99.70 K, Topolya 98.70 K, Ujpalánka 98.35 K, Ujvidék 99.30 K, Ujverbász 98.90 K, Veprőd 99.30 K, Zenta 99.05 K, Zombor 98.85 K.

A *nagykereskedő* ezeknél az áraknál legfeljebb 2 koronával számíthat többet a kiskereskedőnek.

A nagykereskedési forgalomban megállapított legmagasabb árak fogyasztási cukorra és pedig I. rendű nagy süvegekre, helyt érkezési állomás, teljes kocsiakományban, készpénzfizetés mellett, 2/0 pénztári engedménnyel értendők.

Amennyiben a szállítás nem teljes kocsiakományban, hanem kisebb mennyiségben történik, úgy fuvardíjtöbbletköltség címen a következő árpótlék felszámításának van helye:

50 métermázsza és ennél nagyobb mennyiségek szállításánál 50 f, 50 métermázsánál kisebbeknél pedig 1 K métermázsánként.

A kiskereskedő a detailforgalomban *legfeljebb 8 fillérrel számíthat többet* a főnnebb jelzett maximális áraknál. Például, ha Adán a nagykereskedőnél 99 kor. 25 fill. a maximális ár, akkor a kiskereskedő a fogyasztóközönségtől csak 1 k 7 fillért követelhet 1 kgr. cukorért, mert a törtrész figyelmen kívül hagyandó. Ez *elsőrendű* cukorra vonatkozik. Másodrendű cukor kilogrammonként 1/2 fillérrel olcsóbb. De mivel ezeket az árakat *süvegcsukorra* állapították meg, a *kockacukor*, ha 50 kgramos ládában vásároljuk kilogrammonként 4 fillérrel, ha 5 kgrmos dobozban veszik, 2 1/2 fillérrel drágább. Ládákban 5 kgrként azért drágább, mint 5 kgrmos dobozban, mert a láda súlyát a kereskedő köteles levonni, míg ellenben a papirdobozt a cukorral együtt mérheti ki. A porcukornál (lisztcukor) az árak ugyanolyanok mint a kockacukornál.

Azokban a községekben, melyek nincsenek megjelölve az árak ugyanazok, mint a *legközelebb* eső helyiségben. Például, ha a cukor *Bácsalmáson* 98 K 60, illetve detailkereskedésben 106 K 60, (kocka- és porcukor a főnnebbi magyarázatnak megfelelően drágább), akkor Mélykúton és Mátétkén ugyanaz az ár.

A kolera terjedése.

A legszigorubb és legcéltudatosabb egészségügyi intézkedések ellenére is terjed és pusztít a kolerajárvány Bács megyében. A bajok forrása nyilván azok a katonai rendeltetések, melyek 4 hét óta Bács megyét érintik a legerősebben.

Az egyes helyeken föllépett járványról és annak pusztításairól eme tudósításokat kaptuk:

Kiszács. A kolerajárvány, mely 2 héttel ezelőtt lépett föl, folyton terjed s már több áldozatot szedett. Az egészségügyi intézkedéseket a vármegyei főorvos írá-

nyitja; de a járásorvos is sokat tesz a baj megszűnéséért. *Baky Elek* helyettes főszolgabíró itt volt, hogy *Martin József* jegyzővel karöltve a szükséges óvintézkedéseket megtegye.

Bács. A palánkai járásban több helyen föllépett kolerát ide is behurcolták. Dr. *Hannig György* községi orvos gyors beavatkozása lehetővé tette a veszedelem tovaterjedésének megállítását. *Tripolszky* jegyző azonnal foganatosította a hódtsági főszolgabíró utasításait.

Hódtság. *Szemző Károly* főszolgabíró telefonon értesítették, hogy Bácsújfalun és Bácsban föllépett a kolera. A főszolgabíró a szükséges intézkedések megtételére nyomban kiutazott a veszedelem helyszínére.

Szilbács. Községünk néhány nap óta nagy veszedelemnek színhelye. A napokban egy férfit és egy asszonyt temettünk el, anélkül, hogy tudtuk volna, milyen betegségben hunytak el. Közben egy helybeli marhakereskedő Ujvidékre utazott. Másnap halva hozták vissza. Minthogy orvosunk hosszabb idő óta nincs, a boncolás megejtésére kijött a palánkai járásorvos. A boncolás *ázsiai kolerát* állapított meg. E hó 24-én az itteni állításra kötelezték Palánkára sorozásra mentek. Sorozás közben az egyik hirtelen rosszul lett. Nyomban vissza-küldték. Mire Szilbácsra érkezett, halva volt. Itt is kolerát állapították meg. E hó 26-án, vasárnap ideérkezett dr. *Spitzer* vm. főorvos, *Zsigmond János* főszolgabíró, dr. *Schwarz* járásorvos; továbbá az uvidéki katonai hatóság egy egészségügyi különítménye. A tanácskozásokba bevonták *Zarándy Zoltán* jegyzőt és nyomban elrendelték a szükséges óvintézkedéseket. Az összes házakat bejárták és desinficiáltak. Fokozza a bajt, hogy községünkben már jóideje hasihagymáz- és himlőjárvány is van.

Palánka. A járás több helyén kolera lépett föl. Az egészségügyi intézkedések permanenciában vannak.

A háboru.

— Saját tudósítónktól. —

Ujvidék. A közlekedés körül tapasztalt árdrágításért *Payerle* főkapitány többeket szigorúan megbüntette. Némelyek a városi tanácshoz főlebbestek. A tanács az ítéleteket helybenhagyta.

Zombor. Illatékes helyre a megye több helyéről panasz érkezett, hogy egyes malmok a maximális áron felül árusítják a lisztet. A kereskedők részéről pedig azt panaszolják, hogy némely malom detailkereskedést folytat. Minthogy mindkét dolog törvénybe ütköző cselekedet, a megtorlásra a szükséges intézkedések megtételtek.

Topolya. Egyes kisgazdák földművelési munkálataikra foglyokat kértek. Dr. *Fratricsevits* főszolgabíró közbenjárása a napokban 50 orosz fogoly érkezett ide.

Mélykut. A háboru a mi községünkben is igen sok munkát ad a közigazgatási hivatalnak. *Alföldy* jegyzőnk már öt negyed év óta éjjel-nappal szakadatlanul végzi az egyre halmozódó felsőbb utasítások végrehajtását. A megapadt segédcszemélyzet szintén a feladata magaslatán áll.

Óbecse. A közigazgatási gépezet sok nehézséggel kénytelen megküzdeni. A község vezetői közül nem mindenki képes átérzeni azokat a mélyreható intenciókat, melyek az egyes céltudatos utasításokban rejlenek. Dr. *Balaton Gyula* főszolgabírónak, akit a háborus teendők állandóan lekötnek, sokat kell bajlódni, hogy a dolgok rendes menetét biztosítsa. Járásának minden községével állandóan telefonérkezésként áll. A közjótékonyaság terén is a hölgyek régi lelkesedése kissé alábbhagyott.

Katonatisztek kitüntetése.

A legutóbbi elkeseredett véres harcokban az összes bácsmezei ezredék kilütek vilézséggel és elszánt hősi magatartással. Elismerést a legfőbb hadúr és a zombori, szabadkai és uvidéki ezredék számos tisztjét nagy kitüntetésben részesítette. Megtörtént az a ritka eset is, hogy egy 23. ezredbeli százados — *ditrói Puskás Lajos* — a hadiékítményes vaskoronarendet kapta. A kiüntetések a következők:

A vaskoronarend 3. osztályát a hadiékítménnyel díjmentesen kapták, az ellenséggel szemben vitéz és eredményes magatartásuk elismeréséül: *Hahné Rezső* 23. gy. e. alezredes, *Ullik János* 23. gy. e. őrnagy, *ditrói Puskás Lajos* 23. gy. e. százados;

a *Ferenc József*rend lovagkeresztjét a katonai érdemkereszt szalagján kapta *Maly Ottokár* a pétervárad—ujvidéki erődített helyőrségi parancsnoksághoz beosztott alezredes hadbíró;

a katonai érdemkereszt 3. osztályát kapták: *Spanily Adolf* 6. gy. e., *Minkus Vilmos* 6. gy. e., *Vargha Mihály* 6. gy. e. főhadnagyok, *Nádas Nándor* 23. gy. e., *Wessel Andor* 6. gy. e. hadnagyok, *Weidner Frigyes* 23. gy. e. százados, *Boczik Pál* 23. gy. e. hadnagy, *Lovrekovits Bogoszláv* 6. gy. e. főhadnagy és az ellenség előtt elesett *Szabó Albert* 6. gy. e. tartalékos hadnagy;

a legfelső dicsőítő elismerést kapták: *Gerő Imre* 6. gy. e. ezredes, *Partl Ferenc* 6. gy. e. százados, *Saxl Győző* 6. gy. e. hadnagy (ujólag), *Kirchner Richárd* 6. gy. e. százados, *Beckmann Frigyes* 6. gy. e. tartalékos hadnagy, *Krämer Ignác* 23. gy. e. százados, *Kurjácski Zsarkó* 23. gy. e. hadnagy, *Balog Dezső*, *Niessner Károly*, *Camerle Rajmond*, *Kubachek Győző*, *Holländer Adolf*, *Werner József*, *Pécsi Imre* 6. gy. e. hadnagyok, dr. *Leitner Fülöp* 86. gy. e. segédorvos, *Gavanszky István* 6. gy. főhadnagy, *Bukovszky Ferenc* 86. gy. e. főhadnagy, *Polcs Jenő* 6. gy. e. hadnagy.

Amerikai bácskaiak

áldozatkészsége.

Militics. Feladatott szept. 14-én, érkezett szept. 29-én. (Saját tudósítónktól.) Megható, szívet megrázó eset az, melynek központjában a községünkben Amerikába szakadt honfitársaink állnak. A derék emberek, akiket a mostoha létfontartási viszonyok hajtottak az Oceanon túlra, hogy kis vagyoniukat összegyűjtve, ismét régi családi tűznelyüket örökre elfoglalják — a világrengető háboru hatása alatt tekintélyes összeget adakoztak a hadbavonultak részére. Erről a szép, nemes cselekedetükről a következő levéllel értesítették a község előljáróságát:

Bassaic, 1915. június 14.

— Érdemes községi előljáráságnak — *Militics* községéből Amerikába vándoroltak gyűjtést rendeztünk, és pedig Bassek Lebanonból azzal, hogy az otthon lévő háborus szűkösödők segítségére úgy ahogy az érdemes előljáróság azt jónak látja.

A pénzösszeg, melyet gyűjtöttünk a következő: Bassekból 134 dollár és Lebanonból gyűjtésünk 25 dollár, összesen 159 dollár, mely magyar pénz értékben 1000 koronát tesz ki.

Ezen gyűjtést névleg aláírtuk, hogy lássák miszerint szülőközségünket, a meddig csak lehet, el nem hagyjuk. A gyűjtők, illetve adakozók névsora a következő:

Bassekból: *Muingl József* 61 k, *Kaufmann Bálint* 61 k, *Szeider János* 61 k, *Wéber József* 49 k, *Breitenbach Pál* 49 k, *Szeider József* 31 k, *Buck Antal* 31 k, *Geiger György* 31 k, *Resch Bálint* 31 k, *Limberger József* 31 k, *Bajer József* 31 k, *Feider János* 31 k, *Resch Bernát* 31 k, *Knebl János* 31 k, *Hazur György* 31 k, *Fiedler János* 25 k, *Lennert Bálint* 25 k, *Haasz István* 19 k, *Lottspeick Lőrinc* 19 k, *Németh Imre* 19 k, *Szeider György* 19 k, *Róth Adám* 19 k, *Volszert József* 13 k, *Lottspeick Károly* 13 k, *Jäger János* 13 k, *Bayer Bálint* 13 k, *Ammer-speck Simon* 13 k, *Máy Mátyas* hódtsági 13 k, *Seiger Adám* 7 k, *Spiegel Adám* Szlavóniából 7 k. Ezenkívül Lebanonból 25 dollár, összesen 1000 korona.

Militics község előljárósága e nemesszívú adományt a harctéren hősi halállal elhaltak özvegyeinek és árváinak juttatja, s az adakozóknak a következő levélben köszönte meg:

T. Szeider János urnak *Bassaic* (Amerika). Országunk nehéz, de dicső és győzelmes harcai között édes öröm fogta el szívünket, mikor levélket és 1000 korona adományukat megkaptuk, fogadják érte a bánatos özvegyek és árvák nevében halás köszönetünket.

Községünk sok halottat gyászol, sok jó polgárát elvesztette. Szép adományuk nem száritja föl a könnyeket, de mégis enyhíti a nélkülözést. A bánatos özvegytől a kicsi árvák kenyeret könyörögnek. Az állam ad támogatást, de ennek is sok pénz kell az ország védelmére s ez a pénz — a mai drágaságban csak a legszükségesebbre elég. Örömmel vettük pénzküldeményüket már csak azért is, mert eddig Amerikából jót nem kaptunk, mert csak nem számítatjuk aldásosnak az Amerikából ellenségeinknek küldött rengeteg muniációt, melyek az önk testvéreit gyilkolják le. Ne szóljon azonban belőlünk a keserűség. Sok ellenségünk dacára áll országunk, ellenségeinket a saját országában tesszük tönkre és bizunk Istenünkben, hogy önöket visszaérkezésükkor a szabad és boldog békében élő Magyarország fogja keblére ölelni.

Még egyszer köszönet adományukért, legyenek szép országunknak és ennek a virágzó községnek, mely messze lévő fiait visszavárja hűséges polgárai.

Militics, 1915. évi aug. 31-én.
Hazafias üdvözléssel:

Maár József, jegyző. *Hiegl Vendel*, bíró.

Katonák szabadságolása gazdasági munkákra.

A honvédelmi miniszter az elmúlt napokban 13 000/1 n. 1915. szám alatti az összes katonai parancsnokságokhoz és törvényhatóságokhoz a legénységnek az őszi gazdasági munkákra való szabadságolására nézve igen fontos rendeletet bocsátott ki. E rendelet értelmében a legénységet az ez év folyamán még teljesítendő mezőgazdasági munkákra: 1. őszi szántásra és vetésre, talajelőkészítésre a tavaszi vetésekhez; 2. kukorica, burgonya-, cukorrépa és dohányszedésre, szüretre; 3. len- és kenderkikészítésre az egyes pótkereiparancsnokságok, a katonai érdekek sérelme nélkül elbocsátható létszámig, 14 napi időre szabadságolhatják. A két hétig terjedő szabadságot elsősorban a mezőgazdákknak, illetőleg azok fiainak fogják engedélyezni.

A szabadságot a katonáknak kihallgatáson (rapporton) személyesen kell kérelmezniük. Kérvény benyújtása és községi bizonyítvány bemutatása mellőzendő. Hivatalból fognak a katonák szabadságoltatni. Költséggel járó kérvényre és községi bizonyítványra tehát nincsen szükség.

Mindenki természetesen nem kaphat szabadságot. Csak a harctér mögött állomásozó pótkeresteknél és intézeteknél szolgáló legénység fog szabadságoltatni. A kiképzés alatt álló és menet-századba beosztott, valamint a harctéren levő katonák nem szabadságolhatók.

Intézkedés történt, hogy a nélkülözhető legénység különösen a hadiszolgálatáról szóló törvény alapján személyes szolgálatt teljesítésére igénybe vett és nélkülözhető egyének (kocsisok, munkások stb.) lehetőleg teljes számban szabadságoltassanak.

Az őszi gazdasági munkák kezdetét, amennyiben a gazdasági munkák az illető vidék jelentőségével bírnak és a szabadságolást indokoltá teszik, a gazdasági felügyelőség véleménye alapján a vármegye alispánja állapítja meg az illető vidék gazdasági és éghajlati viszonyainak megfelelőleg.

Az őszi gazdasági munkákra szabadságolt legénység a vasuton és gőzhajón ingyen utazik.

A szabadságolt legénységet a legszigorúbban fogják ellenőrizni, vajjon végzi-e azt a munkát, amelyre a szabadságot kapta. Az ellenőrzést a községi előljáróság és csendőrség fogja gyakorolni. Azok, akik téletlenségben vagy kocsmázással töltik el idejüket, a csendőrség igénybe vételével csapatfesteikhez nyomban utnak indíthatnak.

Az őszi gazdasági munkák végzésére birtokosoknak és községeknek 20 főből álló katonamunkáscsoportokat is rendelkezésre fognak bocsátani.

Az ily munkáscsoportok kirendelése iránti kérvényt a községi előljáróság (városi polgármester) által láttaozva a járási főszolgabíró után, városban a polgármester útján közvetlenül a legközelebb állomásozó katonai állomásparancsnoksághoz kell benyújtani. A kérvényben a munkáscsoport száma és a vasuti állomás pontosan megemlítendő.

Amennyiben a legközelebbi katonai állomásparancsnokság a kért munkáscsoportokat nem tudná kivezényelni, a munkaerőnek kivezényelése végett a honvédelmi minisztériumhoz is lehet fordulni. A kivezényelt legénységnek és a melléje adott altisztnak a munkaadó mindegyik munkanapért a helybeli szokásos napszámnak megfelelő munkapótdíjat tartozik fizetni, viszont a napi ételmezési átalányt a katonai kincstár kiszolgáltatja az ételmezés fejében a munkaadónak.

A munkáscsoport elszállásolása és ellátása annak a községnek, illetőleg birtokosoknak a feladata, amelynek, vagy akiknek a munkáscsoport kiadatott.

A kárpáti falvakért.

Biró Károly polgármester eme lelkes hangu felhívást intézte Szabadka város lakosságához:

»A Kárpáti falvak azért pusztultak el, hogy Magyarország fennmaradjon.« A felvidéknek szegény, a télvíz idején földönfutóvá lett népe a mi nyugalomunkért, a mi tűzhelyeink biztonságáért is szenvedett.

Ha a szenvedésektől nem tudtuk megóvni

öket, iparkodjunk legalább enyhíteni azokat a mérhetlen károkat, amelyek ezt a különben is szegény népet az alatt érték, amíg mi zavartalanul élvezhettük tűzhelyeink melegét és tovább folytathattuk békés munkásságunkat.

Ennek a munkának a gyümölcseiből juttassunk egy részt azoknak, akik ma mindenükből kifosztva támogatásunkra szorulnak.

Amit a gyűlöletnek tüze elpusztított, állítsa helyre egy hatalmasabb tűz: az a hazaszeretet és emberbaráti érzés, amely szívünkben lángol. Gondoljunk arra, hogy hasonló sors benünket is érhetett volna, hogy tűzhelyeink üszkénél, vagyunk roncainál milyen jól esne nekünk is érezni azt, hogy nem vagyunk elhagyottak, hogy éneket testvéreink e házában, akik szeretettel felénk fordulnak a megpróbáltatás nehéz napjaiban.

Az isteni Gondviselés megkímélt bennünket ilyen csapástól. Adjuk élő bizonyosságát, hogy méltók vagyunk a Gondviselés kedvező kegyére, hogy erős bennünk az áldozatkészség, amely szívünkben minden szépet és nemesét az őskölti örökölthet hagyományként régóta és kiolthatatlanul él.

Küldjétek hozzám mihamarabb adományaitokat, hogy a Kárpatok népe ne legyen kénytelen átszenvedni egy új télnek a szigorát, hanem mielőbb érezhesse és áldhassa áldozatos szívünknek jótékony melegét.

Szabadkán, 1915. évi szeptember hó 10. én.

Dr. Biró Károly,
udv. tan. polgármester.

A felhívásnak igen nagy az eredménye. A lakosság tekintélyes összegeket juttat a nemes célnak.

HIREK.

Kérelem. *Ama előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, tisztelettel kérjük, hogy a lapdíjat a külön borítékban küldött utalvánnyal mielőbb megküldeni sziveskedjenek.*

Pénzek és egyéb postai küldemények csakis budapesti címünkre (Teréz körút 2.) intézendők.

Az új református püspök beiktatása. A dunamenti református egyház október 20. án és a következő napokon tartja meg évi rendes közgyűlését Budapesten. A közgyűlés keretében tartják meg néhai **Baksay Sándor** püspök emlékére a gyászistentiszteletet és felavatják **Petri Eleket**, az újonnan megválasztott püspököt. A felavatási szertartást **Németh István** dunántúli ref. püspök fogja végezni. A dunamenti egyházi kerület nevében az üdvözlő beszédet a régi szokás szerint **Benedek Sándor** egyházkerületi világi főjegyző tartja. 24. én az új püspök az esperekkkel az új lelkészeket szenteli fel a Kálvin-téri templomban tartandó istentiszteleten. A nagyszabásúnak ígérkező egyházi ünnepségen a bács megyei reformátusok közül is igen sokan lesznek jelen.

Közjegyzőkirendelés. Dr. **Várnay Ernő** újvidéki ker. közjegyző katonai szolgálatot teljesít. E miatt a szegedi kir. közjegyzői kamara javaslatára dr. **Gönci Ernő** budapesti ügyvédet küldték le helyettesítésre.

A zombori folyammérnöki hivatal vezetésével a földmívelési miniszter **Andrási Lajos** kir. főmérnököt bízta meg. Az új hivatalfőnök, aki az ügyek intézését november 1. én kezdi meg, a mérnöki kar egyik legképzettebb és lelkiismeretes ügybuzgóságáról közismert tagja.

A bajai járásbíróshoz rendelte az igazságügyminiszter **Nagy Antal** nagylaki bírói önéletrajzi munkájával közzétett betétszerkesztői irnokot.

A bajai adóhivatalnál működő **Osztrogánicz Sándor** adóhivatali gyakornokot a pénzügyminiszter a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű adótitkári nevezte ki és **Battonyára** helyezte át.

Az újvidéki járásbíróshoz helyezte át az igazságügyminiszter **Buday Zoltán** körösbökönyi járásbíró, az 1912. évi VII. t. c. 9. §-a alapján.

A szabadkai járásbírósnál működő dr. **Ungár Elemér** jegyzőt az igazságügyminiszter a szegedi törvényszékhez helyezte át, dr. **Haász Béla** Miklós löcsei joggyakornokot pedig a szabadkai járásbíróshoz jegyzővé nevezte ki.

Az óbecsei önálló gazdasági népiszkolahoz rendes gazdasági szaktanítónővé nevezte ki a közoktatásügyi miniszter **Fekete Erzsébetet**.

Plébánosvizsgára a harcterről. **Veres Mihály** tábori lelkész, a zsablayi plébánia volt adminisztrátora az oroszországi harcterről, **Luckból** érkezett **Kalocsára**, a plébánosi vizsgálatra.

Katonalelkészek. A honvédelmi miniszter **Schmelberger Emil** jánoshalmi r. k. káplánt és **Stefanik Izor** palánkai ág. ev. lelkészt a tábori segédlelkész régi rendfokozatába kinevezte.

Az újvidékiek hadiadója. A pénzügyigazgató hosszú jegyzéket tett közzé azokról az újvidékiekről, akik hadiadót tartoznak fizetni. Ebből megállapítható, hogy Újvidéknek 134 olyan lakosa van, aki 20.000 koronánál többet keres. A legtöbb hadiadót fizetik: **Dungyverszky Lázár** 30.250 kor., **Dungyverszky Gedeon** 2520 kor., **Dungyverszky György** 1520 kor., **Dungyverszky Jakab** 4220 kor., **Bachrach Lajos** 4970 kor., dr. **Adomovich István** 1474 kor., **Matkovits Béla** főispán 1555 kor., **Balassa Henrik** 2320 kor., **Jerkovits János** dísznőhizláló 15.750 kor., **Menráth József** butorkereskedő 1520 kor., **Szlávy közjegyző** 2320 kor., **Szlezák orsz. képviselő** 890 kor., **Teubner** szappanos 3320 kor.

Halálozás. Dr. **Pajer Ferencé**, a szépligeti községi orvos neje hosszas betegeskedés után meghalt. A közti szünetben állott, műveltelemű urnőt e hó 25. én temették el a lakosság impozáns részvételével.

A zentai maximális árak kissé mérsékeltebben vannak megállapítva. Bab kilója 40 fill., lencse 54 fill., csuka 1.40—2 koronáig, kárász 1 k 20, borjúhús csont nélkül 3 k 40 f, sertés-hús 4 k 40, marhahús 360—4 k., zsír 5 k. A lisztfélék még mindig drágábbak, mint Budapesten.

A szabadkai katonaszabadítók. A szabadkai katonaszabadítási ügyben, amelyben a pozsonyi királyi törvényszék mint kiküldött bíróság ítél elsőfokon, a pozsonyi királyi ítélőtábla e hó 14—19. napjain tartotta meg a felelősségi felelősségi tárgyalást és tegnap hirdette ki ítéletét. A királyi tábla dr. **Blach Arnoldné** cselekményét bünpártolás vétségének minősítette és a büntetést hat hónapi fogsággal állapította meg. **Pollák Lajos** dr. és **Vécséi Jenő** dr. büntetését, miután őket két-két esetre vonatkozóan a vád alól felmentette **négy hónapi fogságra szállította le**, egyúttal a viselt hivatal elvesztésének kimondását mellőzte. **Simonyi Géza** büntetését a királyi tábla három heti fogsággal állapította meg. Egyebekben a királyi tábla a törvényszék ítéletét helybenhagyta. Valamennyi vádlott szabadságbüntetését az előzetes tartóztatással kitöltötték vették. Az ítélet jogerős.

Katonaszökevények. **Petrovics Jakab** és **Petrovics István** nagybaracskai illetőségű teknővájó cigányok, akik a 2. népfőlképz. ezredben Zomborban katonai szolgálatot teljesítettek, csapattestüktől megszöktek. Egy császáriöltésű csendőrijárőr a szökevényeket a minap **Hajóson** elfogta és **Kalocsára** hozta. Innen csapattestükhöz visszakísérték őket. Szökésükre azt adták elő, hogy még sok eladni való teknőjük volt s ezeken akartak tudni.

A nyersbőr vásárlására feljogosított kereskedők. A kereskedelmi miniszter 63.455 sz. rendeletével állapította meg azoknak a nyersbőrkereskedőknek névsorát, akiknek nyers marhabőrök és nyers lóbőrök általában eladhatók. A bács megyei bőrkereskedők közül a következők kaptak engedélyt: **Ábrahám Izsák Zombor**, **Fendrich Sándor Baja**, ifj. **Fischer Mór Topolya**, **Glied Adolf Katymár**, **Hauser Lajos Palánka**, **Kohn Sándor Szabadka**, **Keller József Cservenka** és **Pollák és Rössler Újvidék**. Az egész országban csak 92 cég kapott engedélyt.

A vadászati törvény reformja. Vadászati törvényünk, mely több mint három évtized óta érvényben van, már régóta elavult, a mi arra indította a földmívelésügyi miniszteriumot, hogy azt reformálásra előkészítse. Beavatott helyen valószínűnek tartják, hogy a vonatkozó javaslatot már a törvényhozás elé is terjesztették volna, ha időközben ki nem tör a háború. Arra való tekintettel, hogy a vadhus ez idő szerinti, de a következő évek alatt is egyik legnagyobb fontosságú élelmiszer cikkünk lesz, feltétlenül szükségesnek látszik, hogy a reform kérdése dülőre jusson. Erre való tekintettel nem tartható kizártnak, hogy a földmívelésügyi miniszter a legközelebb összeülő képviselőház elé terjeszti a javaslatot, melynek üdvös hatása így mielőbb érvényesülne a vadászathoz fűződő nagy gazdasági érdekek tekintetében.

A 18 évesek bevonulása Bács megyében. A honvédelmi miniszter rendelete értelmében azok az 1897. évben született egyének, akik népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtak, amennyiben névszerint felmentve nincsenek, **október 15-én** népfelkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak. Ez a rendelkezés kiterjed a 18 éves osztrák állampolgárookra és bosnyák-hercegovinai illetőségű egyénekre is, kik Magyarország területén megtartott népfelkelési bemutató szemlén alkalmasoknak találtak. Azokat a népfelkelésre kötelezettek, akiknek a népfelkelési igazolványi lapjuk szerint **Újvidékre**

kellene bevonulniok, figyelmezteti a miniszter hirdetésménye arra, hogy a közös hadsereghez beosztottak *ne Újvidékre, hanem Pécsre, az oda áthelyezett cs. és kir. kiegészítő kerületi parancsnoksághoz, a honvédséghez beosztottak pedig Újvidék helyett a 6. honvéd gyalogezred pótzászlóaljához Szabadkára vonuljanak be.*

KÖZGAZDASÁG.

A kender maximális ára. A kender ára is nagyon megrágtult a háború kitörése óta. A múlt év augusztusában még 70 koronáért árusították 100 kg.-ként a bácskai kendert, most pedig 380—400 K-át is szívesen fizetnek érte. A szakmabeli iparosok és nagykereskedők már arról tárgyaltak, hogy nem volna-e célszerű egy kenderközpont létesítése. Mivel a tárgyalások nem vezettek eredményre, egyes érdekcsoportok most a kormányhoz fordultak a maximális árak megállapítása végett.

A tej felhasználása száj- és körömfájás esetén. A mai tejtermelési viszonyok idején sok oldalról felmerül az a kérdés, szabad-e száj- és körömfájással fertőzött tehénállományból az egészséges tehénektől fejt tejet közfogyasztásra, vagy pedig forralva a gazdaságban felhasználni. Illetékes forrásból nyert értesülés szerint ez a kérdés így döntendő el: Az állategészségügyi törvény 79. §-a értelmében száj- és körömfájásban beteg tehének tejtét forgalomba hozni, vagy felhasználni tilos és az e törvény végrehajtását szabályozó rendelet 221. §-a arra kötelezi a hatóságokat, hogy az ilyen tej megsemmisítéséről gondoskodjanak. Ez az intézkedés csak a valóban beteg tehénekre vonatkozik *s nem egyúttal a fertőzött állományokban lévő egészséges tehének tejére.* Minthogy a gyakorlatban az említett tilalom alkalmazása tekintetében kétségek merültek föl, a m. kir. földmívelésügyi miniszterium 1890. július 5. én 34.373. sz. a. kelt rendeletében kimondotta, hogy abban az esetben, ha a száj- és körömfájással fertőzött istállóból, vagy csordából az összes beteg állatok eltávolították és a tulajdonos ezt a helyi hatóságnak bejelentette, a megmaradt egészséges állatok teje szabadon értékesíthető, illetve elszállítható. Olyan istállóból viszont, melyben csak egy beteg állat is van, a tej nem kerülhet fogyasztásra vagy feldolgozásra.

Szertéspestis van jelenleg eme bács megyei helyeken: **Doroszló, Bácsszentiván, Gombos, Bajmok, Kiszállás, Bócsordas, Militics, Paripás, Overbász, Torzsa, Ujverhász, Bácsföldvár, Péterréve, Palánka, Kiszács, Pirok, Martonos, Mohol, Gápr, Nemesmilitics, Magyarkanizsa, Zenta, Szabadka, Újvidék, Zombor.**

Lépfenét állapították meg Ótutakon.

Szerkesztői üzenetek.

L. Ö., Pincéd. Az illető nem Budapesten, hanem Moholon tartózkodik. Az utazási költségre vonatkozó dolog tehát tárgytalan. Hozzánk intézett leveléről értesítettük őt.

H. K., Csávoly. Levélben tudattuk az illető címét.

S. V., Topolya. Tegyen közzé hirdetését. Talál még elég irnokembert.

Több levelezőnek. Minden tudósítást kérünk. Ha elkésve kapjuk is, azért leközzöljük.

Cs. M., Jánoshalma. Most, ilyen komoly időkben az apró pártpolitikai csetepatékat figyelmen kívül kell hagyni.

L. T., Zombor. Az újvidéki postaforgalom sokkal nagyobb a zomborinál. Zomborban 1 év alatt az érkező és elmenő levélforgalom körülbelül 2 1/2 millió, Újvidéken pedig meghaladja a 4 1/2 milliót. Az utalványok (érkező és elmenő) száma 1 év alatt Újvidéken 225.000, Zomborban csak 140.000 drb.

Szivek harca. Később közlésre kerül. **Ferenc Józsefrakpart 19.** Intézkedünk.

N. Á., Újvidék. A jóleső megemlékezést köszönjük. Mi az oka a hosszas hallgatásnak.

N. T., Baja. Gözmalomnak detailkereskedelmet folytatnia tilos. Minden malom csakis nagybani árakat számíthat. Aki maximális áron felül számítja a lisztet, két hónapig terjedő fogságot és súlyos pénzbírságot kap. Tessék csak a feljelentést megtenni. Elnézésnek nincsen helye. A kormány nem azért csinálja nagy gonddal a vérdörendeleket, hogy lelketlen úzsorások kijátszák azokat.

S. T., Zombor. Küldje be a malom elszámolási jegyzékét. Majd akkor megírjuk, hogy mit tegyen.

Gy. K., Szabadka. Báró Redl Lajos rasztini bírótka 5300 magyar hold.

H. T., Zenta. A Purgly név nem német hangzású, ámbar a család Bajorországból származik.

A kiadásért felelős: **Pető Lajos.**

Olcsó pénzt 5-7—6% kamattal gyorsan közvetíti ifj. **Thalheimer Lajos** bankbizományos, a **torzsai Takarékpénztár** titkára **Torzsan.**

BOR 200 hektoliter 80 koronáért hektónként **ELADÓ**. Kicsinyben is adok.

Két hekto borseprő **PÁLINKA** 300 koronáért hektója eladó. — **SCHMIDT JÁNOS BÁCSEKETEHEGY.** 3-3

Diót veszek, ideit minden mennyiségben. Ajánlatokat kérek **Hídvég** jeligére a »Bácsmege« kiadóhivatalába (Budapest, Terézkörut 2.) 2-2

ROZSAPAPRIKÁT szegedit 4 K 80, rozsapaprikát szegedit II. 3 K 80, gulyás-paprikát 3 koronáért kilóját utánvétellel szállít — **BOJA ISTVÁN SZEGED.** 10-5

Finom csemegeszőlőt

küld 5 koronáért
Kövér Viktor, Balatonalmádi,
5 kilós póstakosárban. 5-5

Egy »Deyl«-féle szabadalmazott leg-
ujabb rendszerű, keveset használt

répakiemelőgép

két darab teljesen új tartalék késsel jutányos
árban eladó, esetleg használatra bérbeadandó
Ropeczky Sándornál, Wekerlefalván. 3-2

Az egész vármegye tudja már, hogy

Soós Károly artézi fürdője Óbecsén

az egészségesnek és a betegnek egyaránt
kincset ér.

Udit, frissit, erősít! Az elpetyhüdt test-
ben az elsőfürdés után friss vér kering.

**Gőz- és kádfürdők. Tiszta,
csinos, új berendezés.**

Kedvezményes jegyek! — A legjobb időbeosztás!

2558—1915.

Hirdetmény.

Hódság község előjárósága közhírré teszi, hogy a **községi nagyvendéglőt** összes mellékhelyiségeivel 1916. évi április hó 1-től kezdődőleg 3, esetleg 6 egymásután következő évre, 1915. évi október hó 1-én d. e. 9 órakor a község ház tanácstermében nyilvános szóbeli árverés útján bérbe adja.

Kikiáltási ár: 2530 korona.

Leteendő óvadék: 253 korona.

Az árverési feltételek a községi jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt betekintethetők.

Hódság, 1915. évi szeptember 10-én.

Községi Előjáróság.

HUNGARIA-FÜRDŐ ZOMBOR.

GŐZFÜRDŐ:

Uraknak: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

Hölgyeknek: szerdán egész nap, hétfőn, pénteken délután fél 2 órától 6-ig.

Kitűnő masször és elsőrendű tyukszemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap vasárnap délután kivételével használhatják.
A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss víz.

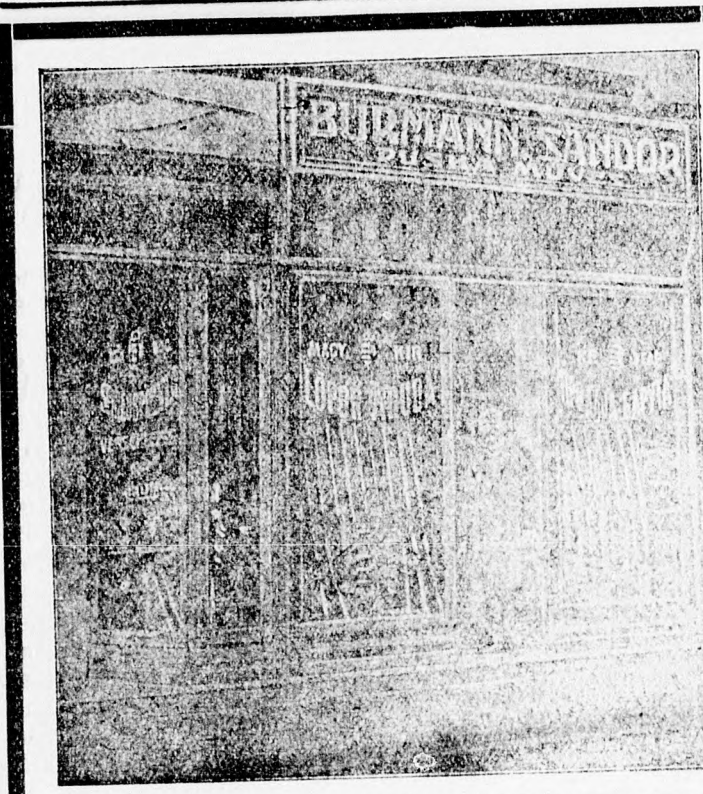
Hoffman Mihály Özvegye

— lakásberendezési vállalata —
SZABADKÁN.

Olcsó áron készít egyszerű és gazdag, de mindig izléses és művészi kivitelű **butorokat.**

TELEFON 400.

ALAPITTATOTT 1876

Burmann Sándor UJVIDÉK.

Alapított 1895-ben.

Vizsgázott finom-puskamíves
hítes szakértő.

— Telefon interurban 347. —

Kitüntetve az ujvidéki kirakatversenyen az aranyéremmel. Ajánlom dúsán felszerelt raktáramat sportcikk- és fegyverekben, valamint ismétlő pisztolyokban.

Halsporthoz minden cikk raktáron. Régi fegyvereket cserébe veszek. Minden javítást olcsón és gyorsan végzek.

Összes **töltények** — külföldiek is, — valamint puskaporok raktáron.

Árjegyzéseket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Kunbaja községtől.

1879/1915.

Árverési hirdetmény.

Kunbaja község előjárósága közhírré teszi, hogy a község, mint erkölcsi testület tulajdonát képező **vadászati jog** az 1883. évi XX. t. cz. 3. § a alapján 1915. évi augusztus hó 1-től 1925. évi július hó 31-ig bezárólag 10 évi időtartamra Kunbaja község ház tanácstermében 1915. évi **november hó 3. napján** d. e. 9 órakor tartandó nyilvános szóbeli árverésen bérbe fog adni.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Írásbeli ajánlatok tekenteibe nem vétetnek.

Kunbaján, 1915. szeptember 25-én.

Egger János

jegyző.

2-1

Beck Mátyás

bíró.

Ada község előjáróságától.

1988. szám.

kig. 1915.

Árverési hirdetmény.

Ada község előjárósága a tulajdonát képező ugynevezett **TORNYOSI 180 ker. láncz talpon levő kukoriczaterményét** 5 lánczos parcellákban a helyszínen lánczonként 130 kor. (azaz egyszáz-harminc kor.) kikiáltási áron, azonnali készpénzfizetés mellett nyilvános árverésen eladja.

Árverezni szándékozók ezuton hivatnak meg.

Ada, 1915. évi szeptember hó 11-én.

Előjáróság.

WEISZ HERMINA

ezelőtt SZÉVIN KÁROLY

Alapítva 1830. — Telefon 124.

ruhafestő- és vegytisztító-gyára

UJVIDÉK,

II., KENYÉR-UTCA 51. SZ.

Fest és vegyileg tisztít férfi-, női- és gyermekruhákat, egyenruhát, csipkét, himzést, szét, függönyöket, napernyőket, kezttyüket, stb.

Legolcsóbb árak. Elismert jó munka.

Postán érkező megbízások lelkiismeretes elintézésére kiváló gondot fordítok.